

Bez owijania rzeczownika w bawełnę

Bez owijania rzeczownika w bawełnę

Rzeczownik – wiadomości

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 1

Z podanych przysłów wypisz rzeczowniki. Zapisz je w formie podstawowej, czyli w mianowniku liczby pojedynczej.

Wilk muchami się nie nasyci.

Czasem deszcz spadnie, choć nie widać chmur.

Ogień gaś wodą, złość – przyjaźnią.

Na miejscu pokrzywy pokrzywa wyrośnie.

Siedzieć cicho jak mysz pod miotłą.

Gniew jest złym doradcą.

Zielku mróz nie szkodzi.

Ćwiczenie 2

Napisz, jak rozumiesz przysłowia z ćwiczenia 1. W jakiej sytuacji można by ich użyć?

Ćwiczenie 3

Uzupełnij wniosek dotyczący rzeczownika..

nazywa: , zwierzęta, rośliny, przedmioty, zjawiska i uczucia. Odpowiada na : kto? .

ĆWICZENIE: Uzupełnij wniosek

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Pamiętaj!

W języku polskim rzeczowniki odmieniają się przez przypadki i liczby.

Rzeczowniki nie odmieniają się przez rodzaje,

ale mają określony rodzaj gramatyczny:

męski, np. (ten) *gospodarz*,

żeński, np. (ta) *dyrektorka*,

nijaki, np. (to) *słoniętko*.

Źródło: a.nn, domena publiczna.

Ćwiczenie 4

Odmień przez przypadki wyraz *kot*.

Przypadek	Pytanie	Lp.	Lm.
Mianownik	kto? co?	kot	koty
Dopełniacz			
Celownik			
Biernik			
Narzędnik			
Miejscownik			
Wołacz			

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 5

Zapisz po cztery przykłady rzeczowników rodzaju męskiego, żeńskiego i nijakiego.

Źródło: zpe.gov.pl, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Dopasuj do odpowiednich grup podane rzeczowniki.

Nazwy własne

Rzeczowniki konkretne

Rzeczowniki abstrakcyjne

Rzeczowniki żywotne

Hel

sprzedawczyni

Tatry

bieg

kukułka

smutek

Śniardwy

wiara

złoto

Ania

wróbel

tęsknota

Atlantyk

kolega

marynarz

kosz

kradzież

sól

Warszawa

młotek

młodość

Prusy

miska

wąż

krzesło

ucho

Ćwiczenie 7

Utwórz odpowiednie formy podanych rzeczowników.

- sroka - C. lp. -
- ogon - D. lp. -
- ryba - M. lp. -
- haczyk - B. lp. -
- sól - N. lp. -
- oko - Msc. lp. -
- ręka - N. lp. -
- serce - Msc. lp. -
- burza - M. lp. -
- szklanka - Msc. lp. -
- woda - D. lp. -
- pięść - M. lp. -
- nos - D. lp. -

Ćwiczenie 8

Uzupełnij podane związki frazeologiczne wyrazami utworzonymi w poprzednim ćwiczeniu.
Wyjaśnij znaczenie wybranego frazeologizmu.

połąknęła
nie wyleciał spod
z na
coś pasuje jak do
 w
być komuś w

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 9

Odmień przez przypadki w obu liczbach rzeczownik *łza*.

Liczba pojedyncza

- M.
- D.
- C.
- B.
- N.
- Msc.
- W.

Liczba mnoga

- M.
- D.
- C.
- B.
- N.
- Msc.
- W.

Oddziel temat od końcówki

Zapisz oboczności zachodzące podczas odmiany wyrazu *łza*.

Pamiętaj!

Gdy odmieniamy wyrazy przez przypadki, do stałego tematu dodajemy różne charakterystyczne końcówki.

Temat to ta część wyrazu, która stanowi jego trzon, wskazuje na znaczenie i podczas odmiany się nie zmienia (czasem mogą zachodzić w niej oboczności).

Końcówka zaś nie ma swojego znaczenia, wskazuje tylko na określony przypadek.

Pamiętaj!

M. stróż	stróż-e
D. stróż-a	stróż-y
C. stróż-owi	stróż-om
B. stróż-a	stróż-y
N. stróż-em	stróż-ami
Msc. stróż-u	stróż-ach
W. stróż-u	stróż-e

Źródło: a.nn, domena publiczna.

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmem i przypomnij sobie, w jaki sposób wiedza o wymianie głosek w odmianie rzeczowników może ci pomóc w ortografii.

Ćwiczenie 10

Odmień podane wyrazy przez liczby i przypadki. Wypisz oboczności zachodzące podczas odmiany.

pole, samochód, miasto, piec, ogród, futro, sen, las

Pamiętaj!

Podczas odmiany rzeczowników w temacie mogą zachodzić **oboczności**, czyli wymiany głosek:

grób – grob-u, (ó:o)
sweter – swetr-a, (e:ø)
gołąb – gołębi -a, (ą:ę, b:bi)
męk-a – męki – męc-e, (k:ki:c)
drog-a – drogi – drodz-e, (g-gi-dz)
brat – bra-ci, (t:ci)

Rzeczownik – oboczności

licencja: CC 0

Pamiętaj!

W trakcie odmiany rzeczownika może się pojawić w temacie wyrazu litera *i*, która zmiękcza poprzedzającą spółgłoskę, czyli sprawia, że wymawiamy ją miękko, np.

fosa – fosie (s:s'),
mama – mamie (m:m'),
żaba – żabie (b:b').

W niektórych wyrazach w trakcie odmiany następuje zamiana miękkiej spółgłoski na zmiękczoną, np.

koń – konia (ń:n'),
słoń – słońce (ń:n').

Zmiękczenia można zapisać z literą *i* lub znakiem zmiękczenia, np. s:si lub s:s'.

Ćwiczenie 11

Odmień przez przypadki poniższe rzeczowniki. Wpisz oboczności zachodzące w trakcie odmiany.

Wzór: kot – t:c'.

Uwaga! Jeśli następuje wymiana na spółgłoskę miękką, zaznacz ją apostrofem, jak w podanym przykładzie.

- góra –
- noga –
- matka –
- droga –
- głowa –
- szkoła –
- ręka –
- dąb –
- odwaga –
- gaz –